

Problematische schuldsituaties nemen toe bij verkorten registratietermijn gemeentelijke schuldhulp

Deze publicatie is gebaseerd op het onderzoeksrapport 'Het nut van bewaren van registraties van gemeentelijke schuldregelingen. Onderzoek naar de kans op terugval na minnelijke schuldregelingen'.

13 december 2023

Wat speelt er?

Bijna 4 procent van de Nederlanders leeft inmiddels onder de armoedegrens. Het aantal huishoudens met problematische schulden is de afgelopen twee jaar gestegen van 620.000 naar 726.000¹. Hiervan zijn slechts 75.000 personen in beeld bij gemeenten voor schuldhulp en is het gemiddelde schuldbedrag per persoon maar liefst bijna € 40.000,- groot.² Het streven van de overheid om het aantal problematische schulden in een aantal jaren te halveren is complex en een flinke uitdaging.

Gemeenten hebben de taak om inwoners met schulden te helpen en begeleiden in het aflossen van de financiële schulden. Dit wordt schuldhulp genoemd. BKR helpt gemeenten bij hun wettelijke taak³ door raadpleging van het kredietregister mogelijk te maken ten behoeve van schuldeninventarisatie.

En als een inwoner van een gemeente schuldhulp (SH) krijgt en/of een krediet voor sanering van bestaande schulden (SK), dan zorgen gemeenten ervoor dat andere kredietverleners hiervan kennis kunnen nemen door middel van een schuldhulpregistratie bij BKR. Het delen van deze informatie met kredietverstrekkers is nodig om nieuwe ongewenste schulden te voorkomen. Registraties zijn tot vijf jaar na afronding van een schuldhulptraject te raadplegen.

Feitelijke en objectieve inzichten helpen

Eind 2022 lieten de vier grootste gemeenten (G4) aan BKR weten de bestaande registratietermijn van vijf jaar voor afgeronde schuldhulptrajecten te lang te vinden en dat een termijn van 6 maanden passend is. Dit lijkt sociaal, wethouders geven aan dat *'mensen weer verder moeten kunnen met hun leven'*. Maar deze verkorting van de registratietermijn heeft echter grote impact op de informatieve waarde van schuldhulpregistraties bij BKR.

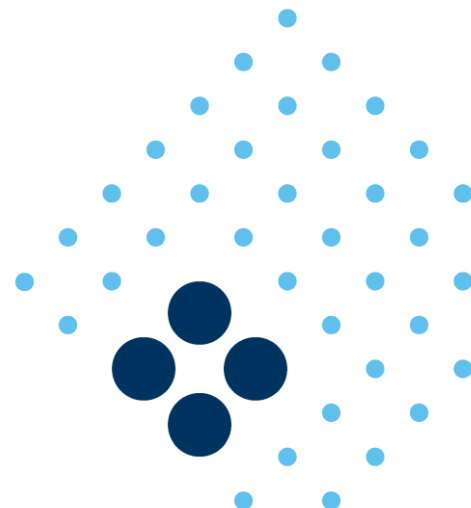
BKR heeft om deze reden aan onderzoeksbureau Zanders, dat gespecialiseerd is in risicovraagstukken, gevraagd om onderzoek uit te voeren naar de relatie tussen de lengte van de registratietermijn van schuldhulp en het ontstaan van nieuwe betalingsproblemen. De vraag is dus welke invloed de keuze van de G4, om de bewaartermijn te verkorten, heeft op het voorkomen van nieuwe betalingsproblemen. Het onderzoek bestaat uit twee delen; een kwantitatief onderzoek op basis van de gegevens in het kredietregister bij BKR en een literatuuronderzoek.

De belangrijkste conclusie in het onderzoek is dat het verkorten van registratietermijnen leidt tot een sterke toename van het risico op toename van de schuldenproblematiek, die vooral de kwetsbare groep van mensen met een schuldhulpverleden treft. Schuldenproblemen van consumenten en kredietrisico's zullen dus inherent toenemen.

¹ Brief Minister SZW 16 november 2023 inzake basisdienstverlening schuldhulpverlening

² <https://jaarverslag.nvvk.nl/2022/cijfers>

³ Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening, Stb 2020, 240

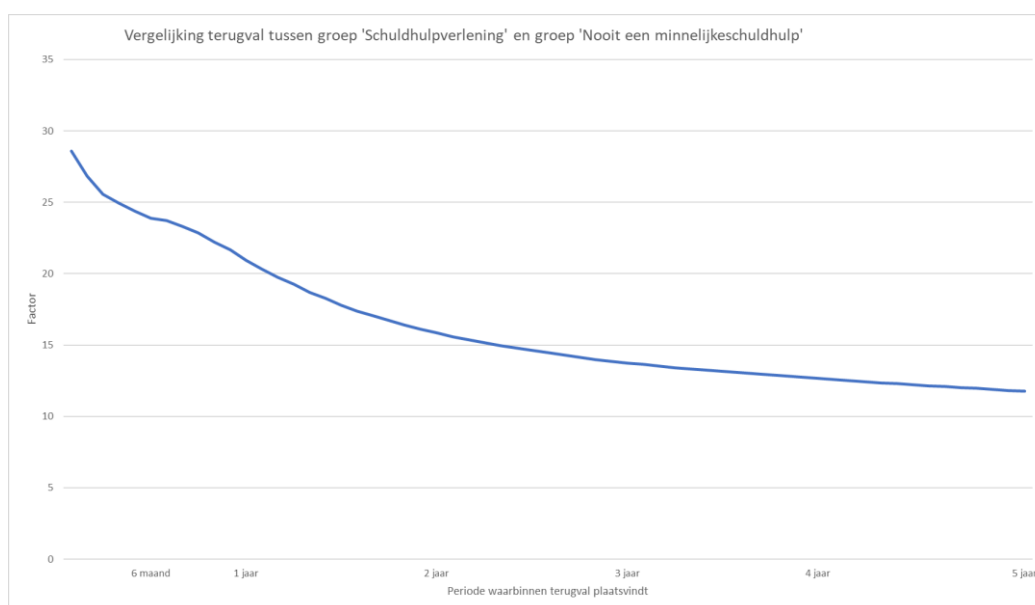

Dit blijkt uit een combinatie van dataonderzoek naar terugval van mensen die schuldhulp hebben gehad en een internationaal literatuuronderzoek naar de effecten van verkorting van registratietermijnen.

Het uitgevoerde dataonderzoek naar terugkerende schuldenproblematiek geeft aan dat:

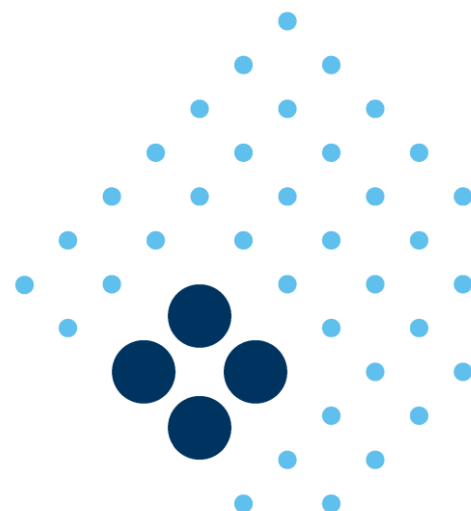
- Indien registraties na afloop van een schuldhulptraject **5 jaar** lang worden bewaard, is er toch nog een **12 keer hogere kans** dat iemand opnieuw in de schulden komt ten opzichte van een (referentie)groep die nooit minnelijk schulphulp heeft gehad.
- Indien registraties na afloop van een schuldhulptraject **3 jaar** lang worden bewaard, is er een **14 keer hogere kans** dat iemand opnieuw in de schulden komt
- Indien registraties na afloop van een schuldhulptraject **6 maanden** lang worden bewaard, is er een **24 keer hogere kans** dat iemand opnieuw in de schulden komt.

Het verkorten van de bewaartermijn lijkt dus sociaal, maar leidt in praktijk tot het feit dat mensen telkens opnieuw in de betaalproblemen komen.

Inzicht in schuldhulp is nodig ter voorkoming van nieuwe schulden

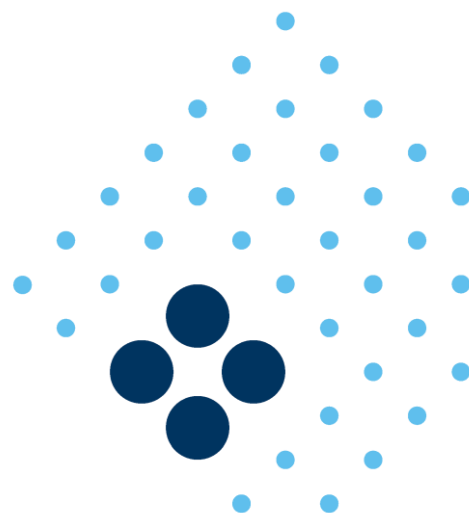
Onderzochte internationale casussen, waarbij daadwerkelijk de bewaartermijn is verkort of registraties zijn verwijderd, hebben aangetoond dat het verkorten van de bewaartermijn grote gevolgen hebben voor zowel de consument als kredietverstrekkers. Het heeft in deze landen geleid tot hogere wanbetalingspercentages, verminderde beschikbaarheid van krediet en hogere kosten voor kredieten.

Het registreren en bewaren van schuldhulp is geen doel op zich, maar een belangrijk hulpmiddel bij het terugdringen en voorkomen van problematische schulden. Het verkorten van de registratietermijn lijkt in eerste instantie een sociaal gebaar te zijn, maar het is feitelijk gezien niet wenselijk. Vanuit het belang van schuldreductie en schuldpreventie is het nodig om een langere registratietermijn te hanteren, waarbij gemeenten in geval van bijzondere persoonlijke omstandigheden en ontwikkelingen met maatwerkbeslissingen de registratieduur kunnen verkorten.

Maatschappelijke dialoog voor breed gedragen afspraken

BKR draagt met deze resultaten bij aan de maatschappelijke dialoog rondom de schuldenproblematiek en financieel welzijn. Het aantal huishoudens met geldzorgen neemt toe. Vele partijen werken hard aan oplossingen die sturen op financiële gezondheid. Registraties van schuldhulptrajecten zijn hiervoor aantoonbaar ondersteunend. BKR wil met alle betrokken partijen een feitelijk onderbouwde discussie voeren die kan leiden tot eensgezindheid over het nut van registreren en bewaren, en tot breed gedragen afspraken, in het belang van elk betrokken individu en de hele samenleving.

Stichting BKR
Postbus 6080, 4000 HB Tiel

Telefoon
088-150 2500

www.bkr.nl

Stichting BKR registreert sinds 1965 informatie over kredieten, schuldhulptrajecten en betaalgedrag. BKR is hoeder van deze privacygevoelige data, verbindt alle partijen die data aanleveren en inzien, en creëert op basis van deze data objectieve signalen.

- Financiële instellingen kunnen hiermee risico's inschatten, kredieten betaalbaar houden en voldoen aan hun wettelijke zorgplicht om overkreditering te voorkomen.
- Gemeenten en schuldhulporganisaties kunnen sturen op zo efficiënt mogelijke schuldhulpverlening.
- De overheid krijgt inzichten in trends en ontwikkelingen met betrekking tot financieel welzijn, waarop landelijke beleid kan worden ingericht.
- Individuele consumenten krijgen inzicht in hun persoonlijke betaalgedrag en financiële gezondheid

BKR is hiermee verantwoordelijk voor de objectieve basis waarop gebouwd kan worden aan financieel welzijn in de Nederlandse samenleving.

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Stichting BKR is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright BKR 2023

